

Kannanotto Ranuan ja Posion yhteiseen seutukirjastaselvitykseen

1853/40/2018

Hyvinvointilautakunta 25.03.2019 § 26

1853/40/2018

Hyvinvointilautakunta 30.10.2018 § 135

Posion kunta on ostanut kirjastotoimenjohtajan palvelut (40 %) Ranuan kunnalta helmikuusta 2015 alkaen. Ostopalvelu tulee Posion kunnalle halvemmaksi kuin oman kirjastotoimenjohtajan palkkaaminen. Ranuan kirjastotoimenjohtajan työaika on ollut mahdollista jakaa kunnan ulkopuolelle. Ostopalvelusopimusta on jatkettu vuosittain.

Ranuan kunnanhallitus on 6.3.2017 § 68 päättänyt, että Ranuan kirjastovirkailijan/kuljettajan toimi jätetään täyttämättä. Päätöksen seurauksena kirjastotoimenjohtaja on joutunut osallistumaan kirjaston rutiini- ja asiakaspalvelutöiden hoitamiseen aiempaa enemmän. Samalla kunnanhallitus päätti, että kirjaston tulevaisuudesta ja seutukirjastoratkaisumahdollisuuksista laaditaan selvitys 31.8.2018 mennessä.

Posion kunnanhallitus on 26.9.2017 § 136 päättänyt lähteä mukaan seutukunta-kirjastaselvitykseen yhteistyössä Ranuan kunnan kanssa.

Kirjastotoimenjohtaja Vesa Sarajärvi on tehnyt selvityksen Ranuan ja Posion kirjastojen yhteistyömahdollisuuksista. Selvitys jaetaan pykälän liitteenä.

Selvityksen mukaan kunnilla on kolme vaihtoehtoa tulevaisuuden ratkaisuksi: ostopalvelusopimuksen jatkaminen, yhteisen seutukirjaston perustaminen tai paluu itsenäisiin kirjastoihin.

Ostopalvelusopimuksen jatkaminen ei muuttaisi nykyistä tilannetta, jossa kirjastotoimenjohtajalla ei ole riittävästi aikaa henkilöstöjohtamiseen ja läsnäoloon molemmissa toimipisteissä. Tilanteeseen ovat olleet tyytymättömiä niin kirjastojen henkilökunta kuin itse kirjastotoimenjohtaja.

Yhteinen seutukirjasto ei selvityksen mukaan toisi oleellisesti muutosta tilanteeseen, vaikka se saattaisi hieman vapauttaa kirjastotoimenjohtajan aikaa. Seutukirjaston edut ovat taloudellisia: Se toisi Posiolle lisäkustannuksia vuositasolla alle 1000 euroa, mutta Ranuulle tulisi säästöä noin 14 000 euroa. Selvityksessä ehdotetaan, että mahdollisen seutukirjaston vetovastuun ottaisi Ranuan kunta, mutta kustannukset jaettaisiin kuntien välillä pääosin asukaslukuun suhteutettuna.

Paluu itsenäisiin kirjastoihin lisääisi kuluja molemmissa kunnissa: Posiolla henkilöstökulut kasvaisivat noin 20 000 euroa vuodessa ja Ranualla toimintakate kasvaisi noin 30 000 euroa vuodessa tuottojen vähentymisen myötä. Itsenäiset kirjastot mahdollistaisivat kuitenkin palveluiden paremman räätälöimisen oman kunnan asukkaiden tarpeisiin, ja johtajalle enemmän aikaa läsnäoloon ja henkilöstöhallintoon.

Molempien kirjastojen fyysisissä tiloissa on korjaustarpeita, joiden suunnitteluun kirjastotoimenjohtajan on varattava aikaa. Lisäksi kirjastojen on varauduttava tulevaisuuden haasteisiin: pieneneviin asiakasmääriin, aleneviin taloudellisiin resursseihin sekä palvelujen ylläpitoon teknisin ja toiminnallisin keinoin.

Päätösehdotus: (Sivistystoimenjohtaja/lukion rehtori) Hyvinvointilautakunta toteaa, että nykyistä kirjastotoimenjohtajan palvelujen ostosopimusta Posion kanssa ei jatketa. Paluuta omaan itsenäiseen kirjastoon pidetään kannatettavana, mutta taloudellisten hyötyjen vuoksi seutukirjaston perustamista on selvitettävä tarkemmin yhdessä Posion kanssa. Etenkin hankkeen käytännön toteuttamisen edellytykset tulee kartoittaa perusteellisesti.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja asiasta antaa:

sivistystoimenjohtaja/lukion rehtori Aku-Petteri Luiro
Puh. 040-867 0231, etunimi.sukunimi(at)ranua.fi

Kunnanhallitus 05.11.2018 § 215

Seutukirjastoratkaisun kannattavuutta sekä käytännön toteuttamistapaa ja organisointia on tarkoituksenmukaista selvittää tarkemmin. Em. johdosta kirjastotoimenjohtajapalvelun myyntiä Posion kunnalle olisi mahdollista jatkaa seutukirjaston lisäselvitystyön ajan. Jatkopäätösten tekemistä varten selvityksen tulisi valmistua ensi kevään aikana.

Jatkoselvitystyön tarpeesta on keskusteltu Posion kunnan kanssa. Kirjastotoimenjohtaja Vesa Sarajärvi on antanut suostumuksensa Posion kirjastotoimenjohtajan tehtävien hoitamiseen oman virkansa ohella 31.5.2019 saakka.

Päätösehdotus: Hyvinvointilautakunnan kannanottoon viitaten kunnanhallitus päättää, että seutukirjaston yksityiskohtaisempaa selvitystyötä jatketaan edelleen yhteistyössä Posion kunnan kanssa.

Samalla kunnanhallitus päättää, että nykyistä kirjastotoimenjohtajan ostopalvelusopimusta jatketaan toukokuun 2019 loppuun saakka, johon mennessä molemmat kunnat tekevät lisäselvitysten pohjalta päätöksensä kirjastotoimen jatko-organisoinnista.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Hyvinvointilautakunta 25.3.2019 §

Ranuan kunnassa on jatkoselvitetty seutukirjastoratkaisun toiminnallisuutta ja taloudellisuutta sekä käytännön toteuttamisvaihtoehtojen organisointia. Toiminnallista ja taloudellista vaikutusta on tarkasteltu sekä toimipisteiden että kustannustenjaon näkökulmasta. Taloudellisuutta on arvioitu vuoden 2019 talousarvioiden pohjalta.

Seutukirjastoratkaisua on tarkasteltu kahden vaihtoehdon mukaan siten, että toisessa ovat mukana ainoastaan kuntien pääkirjastot ja toisessa tarkastelussa myös Ranuan kirjastoauto on mukana.

Pääkirjastojen kustannukset voidaan jakaa yleisimmin seutukirjastoissa käytössä olevan asukasluvun mukaisessa suhteessa tai aiheutumisperiaatteen mukaisena. Mikäli pääkirjaston kustannukset jaetaan kuntien asukasluvun suhteessa, Ranuan kunnan maksuosuus kasvaisi. Mikäli pääkirjastojen kustannukset jaetaan aiheutumisperiaatteen mukaisesti, Ranuan kunnan maksuosuus vastaisi keskimäärin nykyistä ostopalvelusopimusta. Sekä asukasluvun että aiheutumisperiaatteen mukaisissa kustannustenjakoa koskevissa vaihtoehdoissa tilakustannukset (mm. sisäiset vuokrat) ja eläkekulut entisistä työntekijöistä jäisivät edelleen kunnille, eivätkä tulisi yhteisen seutukirjaston kustannuksiksi.

Kirjastoautoratkaisussa ainoana realistisena vaihtoehtona olisi, että Posion kunta ostaisi kirjastoautopalvelua Ranuan kunnalta ostopalveluna. Tällöin kirjastoautopalvelut olisi ulotettava myös Posion kunnan alueelle, mikä nostaisi huomattavasti auton käyttökustannuksia. Kirjastoautopalveluja olisi supistettava Ranuan kunnan alueella merkittävästi ja siitä huolimatta tulisi rekrytoida lisää henkilökuntaa. Kustannus- ja logistisista syistä sekä palvelutason muutoksesta johtuen kirjastoauton mukanaolo mahdollisessa seutukirjastoratkaisussa ei ole tarkoituksenmukainen vaihtoehto.

Kuntien kanssa käytyjen alustavien keskustelujen mukaan Ranuan kunta olisi luonnollinen taho toimimaan seutukirjaston isäntäkuntana, jolloin Posion kunnan kirjaston henkilöstö siirtyisi Ranuan kunnan palvelukseen. Tämä johtaisi siihen, että työnantajavelvoitteet ja riskit siirtyisivät Ranuan kunnalle. Seutukirjastoratkaisussa kirjastotoimenjohtajan työpanoksesta entistä suurempi osuus siirtyisi Posiolle (2 pv/vk), jolloin myös matkakustannukset kaksinkertaistuisivat. Työntekijöiden kaipaaman kirjastotoimenjohtajan läsnäolo vähenisi Ranuan pääkirjastolta.

Kunnan keskushallinnon ja sivistystoimen kanssa käydyissä keskusteluissa on todettu, että em. jatkoselvityksen mukaan seutukirjastoratkaisu ei ole Ranuan kunnan kannalta toiminnallisesti ja kokonaistaloudellisesti tarkoituksenmukainen vaihtoehto.

Esityslistan mukana jaetaan seutukirjastoratkaisun talousvertailu Ranua-Posio.

Päätösehdotus: (Lukion rehtori/sivistystoimenjohtaja) Hyvinvointilautakunta esittää kunnanhallitukselle, ettei Ranuan kunta lähde perustamaan seutukirjastoa yhdessä Posion kunnan kanssa.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.